

**STANOWISKO NR 3/2019
RADY MIEJSKIEJ W PABIANICACH**

z dnia 25 listopada 2019 r.

w sprawie wystąpienia z apelem dotyczącym pogarszającej się sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego w związku z realizacją polityki Rządu RP

Na podstawie §39 Regulaminu Rady Miejskiej w Pabianicach stanowiącego załącznik Nr 3 do Statutu Miasta Pabianicach stanowiącego załącznik do uchwały Nr LXII/761/18 Rady Miejskiej w Pabianicach z dnia 16 listopada 2018 r. (Dz.U.Woj. Łódz. z 2018 r. poz. 6148) uchwała się co następuje;

§ 1. Postanawia wystąpić z apelem dotyczącym pogarszającej się sytuacji finansowej miast i gmin oraz o rekompensatę utraconych dochodów w związku z decyzjami Rady Ministrów, ustawami zatwierdzonymi przez Sejm RP i podpisanymi przez Prezydenta RP.

§ 2. Treść apelu stanowi załącznik do niniejszego stanowiska.

§ 3. Zobowiązać Prezydenta Miasta Pabianic do przesłania niniejszego apelu:

- 1) Prezesowi Rady Ministrów;
- 2) Ministrowi właściwemu do spraw finansów, inwestycji i rozwoju;
- 3) Ministrowi właściwemu do spraw edukacji
- 4) Marszałkom Sejmu RP i Senatu RP
- 5) Prezydentowi RP

§ 4. Stanowisko wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Pabianicach

Krzysztof Rąkowski

APEL

W związku z pogarszającą się sytuacją finansową samorządu terytorialnego, w poczuciu odpowiedzialności za przyszłość Miasta oraz za jakość życia jego mieszkańców, Rada Miejska w Pabianicach apeluje do Rządu RP o podjęcie pilnych działań zmierzających do zapewnienia samorządom rekompensaty utraconych dochodów z tytułu obniżenia stawki podatku PIT, zwolnienia z podatku dochodowego osób, które nie ukończyły 26 lat oraz dwukrotnego wzrostu kosztów uzyskania przychodu.

Mamy świadomość, że wzrost wynagrodzeń i obniżki podatków są korzystne dla obywateli, jednak zwracamy uwagę, że koszty tych decyzji Rządu RP w tym zakresie ponoszą w dużej części samorządy terytorialne. W przeciwieństwie do administracji centralnej samorządy nie mają możliwości rekompensowania ubytków z wpływów z podatku VAT, z którego wzrost wpływów jest naturalną i oczywistą konsekwencją rosnącej konsumpcji związanej z poprawą kondycji finansowej gospodarstw domowych. Zmiana prawa podatkowego, choć korzystna dla podatników spowodowała, że władze gmin zostały pozbawione znacznej części swoich dochodów. W Pabianicach planowane dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych za rok 2019 wynoszą 69 186 044 zł, natomiast wysokość planu wynikająca z pisma Ministra Finansów z dnia 15.10.2019 r. wynosi 70 706 513 zł. Wzrost w stosunku rok do roku wynosi jedynie kwotę 1 520 469 zł. Dla porównania plan 2019 roku w stosunku do wykonania dochodów z tego tytułu w 2018 r. wyniósł aż 6 201 071 zł. W uproszczeniu można przyjąć, że tylko z tego tytułu dochody miasta zostają uszczuplone o kwotę ponad 4,5 miliona złotych.

W związku ze zmianami ustawowymi i niedoszacowaniem subwencji oświatowej oraz brakiem pełnej rekompensaty kosztów ponoszonych na zadania zlecone wiele jednostek samorządu terytorialnego stoi w obliczu kryzysu finansowego, niezawinionego przez władze samorządowe.

Domagamy się dostosowania subwencji oświatowej do rzeczywistych kosztów, jakie samorząd ponosi na edukację szkolną i przedszkolną. Mając na względzie wzrost wynagrodzeń nauczycieli o ok. 15 % w roku 2019 oraz wzrost pensji minimalnej w placówkach oświatowych subwencja oświatowa w 2020 roku, powinna wzrosnąć przynajmniej w takiej samej proporcji, a będzie na poziomie niższym o 100 tys. zł w stosunku do roku 2019. Naliczanie subwencji oświatowej na ucznia, w sytuacji kiedy dla samorządu zadaniem jest np. oddział, a nie uczeń, powoduje rosnącą różnicę pomiędzy wysokością subwencji, a wydatkami ponoszonymi na oświatę. Najlepszym przykładem jest poniższe zestawienie. Zgodnie z przepisami oddział szkolny nie może liczyć więcej niż 25 uczniów. Jeżeli w obwodzie danej szkoły mieszka tyle właśnie dzieci, to tworzony jest jeden oddział. Jeśli byłoby ich 28, to subwencja byłaby o ok. 10 % wyższa, ale muszą być wtedy utworzone dwa oddziały, czyli koszty rosną o 100%. To pokazuje błędny mechanizm naliczania subwencji. Twórczo rozwijany jest on przez kolejnych ministrów edukacji, którzy nakładają na szkoły kolejne zadania, ale nie idą za tym adekwatne środki finansowe. Tylko określenie katalogu zadań, które są do zrealizowania w oświacie przez samorządy i wyliczenie oraz wystandaryzowanie ich kosztów, pozwoli na właściwe funkcjonowanie szkół i utrzymanie wysokiego poziomu nauczania. Wyliczenia pokazują jednoznacznie, że Rząd przerzuca na barki samorządu odpowiedzialność finansową m.in. za podwyżki płac dla nauczycieli, nie zważając na fakt niezapewnienia subwencji w odpowiedniej wysokości. Braki związane ze wzrostem wynagrodzeń w oświacie w roku 2020 w stosunku do roku 2019 szacuje się na poziomie około 10 mln złotych, które samodzielnie będzie musiało pokryć miasto z własnych środków budżetowych. Planowane wydatki na szkoły podstawowe w roku 2020 to 55 mln złotych, natomiast subwencja oświatowa zgodnie z otrzymaną informacją ma wynieść 35,7 mln złotych, co oznacza konieczność dołożenia przez miasto kwoty 19,3 mln złotych! W roku 2019 miasto

dolożyło 14,2 mln złotych, co oznacza wzrost o 5 mln złotych, które władze miasta muszą znaleźć kosztem rezygnacji z innych zadań publicznych realizowanych na rzecz mieszkańców. Taka sytuacja jest nie do przyjęcia. Tempo wzrostu wydatków ponoszonych z budżetu samorządu na oświatę przekracza tempo wzrostu dochodów budżetowych. Wzrost pensji minimalnej, choć korzystny dla pojedynczego obywatela, to jednak również znaczny wzrost kosztów usług komunalnych, których koszty ponoszą bezpośrednio samorządy.

Ponadto apelujemy o pokrycie w 100% wydatków, które obciążają budżety gmin w związku z realizacją zadań zleconych. Dotacje celowe przekazywane jednostce samorządu terytorialnego na wykonywanie zadań zleconych powinny być rozpatrywane przez pryzmat realizacji celu, na jaki zostały przyznane, a nie w odniesieniu do ilości wykonanych czynności.

Jednostki samorządu terytorialnego otrzymują dotacje celowe na zadania zlecone w wysokości niepokrywającej wydatków związanych z ich realizacją, czego konsekwencją jest ich częściowe finansowanie ze środków własnych. Tę niezwykle trudną sytuację dodatkowo pogarsza stosowany przez wojewodów od 2015 roku nowy system wyliczania dotacji. Jego wdrożenie doprowadziło do sytuacji, w której JST nie dość, że w dalszym ciągu muszą współfinansować realizację zadań zleconych ze środków własnych, to jeszcze część tej i tak niewystarczającej dotacji celowej na ich wykonywanie, zobowiązane są zwracać. Co więcej, aktualna formuła systemu dotacyjnego zakłada uzależnienie wysokości dotacji od ilości wykonanych w danej jednostce zadań, którym przyporządkowana jest określona wartość. Położenie w tym kontekście nacisku na zadaniowość powoduje jednak, że dotacja, która powinna być dotacją celową, nabiera cech dotacji przedmiotowej. Jest to o tyle istotne, że obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości finansowania zadań zleconych za pomocą dotacji przedmiotowej. Dotacje przedmiotowe przeznaczane są głównie na dopłaty do określonych rodzajów wyrobów i usług, dlatego też są kalkulowane według stawek jednostkowych. Natomiast dotacje celowe przekazywane na wykonywanie zadań zleconych powinny być rozpatrywane przez pryzmat realizacji celu, na jaki zostały przyznane, nie zaś w odniesieniu do ilości wykonanych czynności.

Brak rekompensaty z tytułu wyżej przedstawionych utraconych dochodów spowoduje znaczne ograniczenie kosztów bieżących, w tym nie tylko ponoszonych na funkcjonowanie miasta, ale również na koszty pracownicze. Pabianice stoją również przed koniecznością rezygnacji z pozytywnie odbieranych przez mieszkańców zadań fakultatywnych realizowanych na rzecz mieszkańców. Ponadto pod znakiem zapytania stoi finansowanie organizacji pozarządowych, różnego rodzaju stowarzyszeń, klubów sportowych, organizacji kultury i wydarzeń kulturalnych sportowych w mieście itp.

Sytuacja finansowa samorządów pogarsza się. Problemy zostały wskazane już wcześniej np. w Stanowisku Zarządu Związku Miast Polskich z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie sytuacji finansowej samorządów.

Apelujemy o zwrócenie uwagi na tę trudną i pogarszającą się sytuację oraz wprowadzenie zmian i działań zaradczych. Potrzebne są pilne zmiany zasad finansowania zadań realizowanych przez samorządy, a także rekompensata ubytków w dochodach własnych i dostosowanie subwencji i dotacji do rzeczywistych kosztów ponoszonych przez samorząd oraz korekta dotacji celowych na zadania zlecone. Dbłość o kondycję samorządu stanowiącego fundament demokratycznego państwa jest priorytetem i dlatego wierzymy, że nasz apel zostanie dostrzeżony i spotka się ze zdecydowaną reakcją Rządu. Uważamy, że nie jest możliwe dalsze bagatelizowanie zgłaszanych przez władze miast i gmin postulatów, gdyż prędzej czy później przełoży się to na codzienną jakość i poziom życia obywateli, które wszystkie władze czy to samorządowe, czy centralne powinny mieć za uwadze na pierwszym miejscu.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Pabianicach

Krzysztof Rąkowski